

UIT DE LITERATUUR

Stryphnon in der Zahnheilkunde. Von Dr. J. König. (Zeitschr. für Stomatologie 1926, 12 Heft).

Stryphnon komt in werking overeen met adrenaline, veroorzaakt vaatcontractie. Het witte poeder is het laatste voorstadium van synthetisch bereid adrenaline: methylaminoazetobrenzcatechine en wordt door de Pharmazeutische Industrie A. G. (Phiag) te Weenen onder den naam „Stryphnon Phiag” gefabriceerd. Het wordt in den handel gebracht in den vorm van Stryphnon-gaasjes, -pellets, -windsels en stryphnon-jodoform-gaasjes.

Het groote voordeel adrenaline is de onbepaalde duurzaamheid en de ongevoeligheid voor licht en lucht. Bovendien is het beduidend minder giftig dan adrenaline. 't Werkt echter minder snel; eerst na 1 tot 3 minuten is de anaemie bereikt. Terwijl echter de werking van het adrenaline vlug ophoudt en spoedig plaats maakt voor een profuse nabloeding, die door de gemakkelijke omzetting van het adrenaline, vooral door het alkaligehalte van het bloed, veroorzaakt wordt, houdt de bloedstelpende werking van stryphnon aan.

Schr. kan niet opgeven hoè lang die werking aanhoudt, hij kan slechts meedeelen, dat bij de toepassing gedurende 2 jaren in de tandheelkundige afdeling van de algemeene polikliniek te Weenen het geheele operatiegebied aan het eind eener operatie steeds nog bloedledig was. Een schadelijke of lokale inwerking bleef steeds achterwege, omdat de vaatcontractie de resorptie van het preparaat verhindert en omdat Stryphnon noch in wonden noch op slijmvliezen prikkelingsverschijnselen te voorschijn roept. Het slijmvlies verkleurt rood-grijs-achtig, door de sterke anaemie. Ondanks den langen duur der anaemie wordt het weefsel niet beschadigd tengevolge van voedingsstoornissen, ook niet indien men het middel ten behoeve van tamponade langen tijd in de wonden laat liggen. Ook treden geen nabloedingen op, omdat de vaatcontractie uren lang aanhoudt en zich in dien tijd in de kleine vaten thrombi vormen, die het vaatlumen reeds voordat de circulatie zich kan herstellen, afsluiten.

Het middel is goedkoper dan adrenaline.

De resultaten zijn ook na tandextractie buitengewoon gunstig. Na toepassing van stryphnon-gaas werden geen nabloedingen meer gezien, zelfs niet bij bloeders. Daarom wordt in alle gevallen, waar een nabloeding verwacht kan worden, systematisch en prophylactisch tamponade van de extractiewond met stryphnon-gaas of met stryphnon-jodoform-gaas toegepast.

Indien men bij wortelpunt-resectie het wortelkanaal intra operationem wil vullen, bewijzen een paar stryphnon-pellets den onschatbaren dienst, de (anders vaak niet te stelpen) bloeding uit de beenholte tot staan te brengen.

Ook de tandvleeschbloedingen, die gedurende een tandbehandeling optreden, zij het na het verwijderen van een tandvleeschpoliep of door beschadiging van het tandvleesch, komen spoedig tot staan, zoodat men de behandeling rustig kan voortzetten.

Schr. beveelt stryphnon dan ook in alle opzichten warm aan.

Fr.

An experiment in education by Newton G. Thomas, Chicago. *) *Journal of the America Dent. Ass.* '26.

Niemand krijgt tegenwoordig een plaats in de maatschappij, zonder er voor opgeleid te zijn. Wat de opleiding betreft, we hebben de proefnemingen over het „hoe”, achter de rug, en kunnen enkel discussieeren over de duur. Voor zover 't de tandheeldkunde betreft, brengen de economiese vraagstukken een scheuring in de opleiding. De vereiste lange studie zal 't aantal studerenden doen verminderen, en dus veroorzaken dat er minder tandheeldkundige hulp is; dit kan maatregelen van funeste strekking tengevolge hebben — dan treedt, om dit te voorkomen 't experiment op. De tweede groep vindt dat de non-produktieve tijd van de jongeman te lang is, terwijl de Staat hem bovendien juist dan oproept voor de militaire dienst; elke student heeft verplichtingen t.o. de Staat omdat hij staatsopleiding geniet. Zal nu, wanneer men eens één jaar vroeger laat beginnen en de jaren wat meer vult, 't bereikte resultaat van een paar jaar winst, opwegen tegen het verlies aan kulturele waarde, welke toch van zo geweldig belang is? Een ruime blik is van onschatbare waarde en deze heeft geleden onder de wetenschappelijke laboratoria. Door het bestaande verschil van opvatting, zijn er twee opleidin-

*) Deze referaten zijn in vereenvoudigde spelling. (Red.)

gen in Amerika met één jaar duur-verschil. Langzaam komen allen, publiek en leiders tot de langere duur.

The porcelain jacket crown. Its usefulness in removable bridge-work by Carlisle C. Bastian, New York. Journal of the Amer. Dent. Ass. '26 pag. 226.

Na bespreking van de voor en nadelen van deze kroon met en zonder schouder, komt schr. tot de beschrijving van een aanbevelenswaardige combinatie van deze beide typen, door de schouder van goud te maken. Deze verenigt de voordelen van beide in zich en mist hun nadelen. Meer tandweefsel blijft gespaard, de preparatie is minder pijnlijk, de mogelijkheid op reactie van de pulpa vermindert, de randaansluiting is perfect, en de Pt matrix blijft als deel van de kroon bestaan, en zo is de kroon zuiver op te bouwen. Als nadelen staan hier tegenover de grotere gevoeligheid van de gingiva voor goud vergeleken met porselein — meer kans op thermiese prikkeling door 't aanwezige goud en platina — en 't minder fraaie uiterlijk van zo'n kies.

De preparatie is als voor de schouderloze kroon — de band nauwkeurig aanbrengen — stentsafdruk tussen band en wortelstomp — 't maken van tijdelijke verbrede schouder door 't aanbrengen van was-huls om 't bandje, om dit geheel een veel hogere manchet van was (apikaalwaarts) waarin, na in spence metaal ingebet te zijn, 't amalgaam geperst wordt. Pt-matrix wordt nu op de verbrede schouder en om (1 m.M. hoog) de stomp gemaakt (model en kontra model) (Pt. 0.025 m.M. dik). Inlay-was wordt nu aangebracht om deze rand en als inlay door goud vervangen. Hier bovenop wordt 't porselein gebakken. 't Overtollige Pt wordt daarna verwijderd.

Deze kroon is ook prachtig voor enkele gevallen van brugwerk — twee zulke kronen worden als volgt gewijzigd — mesiaal van de ene en distaal van de andere wordt de platinaband tegen de stomp omhoog veel hoger gemaakt zodat dat hele vlak bedekt is; hierover wordt een dun laagje goud gegoten — na 't bakken wordt 't porselein daar weggeslepen voor opname van een inlay-attachment (die van Gollubin bij voorkeur).

Dentistry: a public health service by Stephen Rushmore, Boston. Journal of the Amer. Dent. Assoc.

„'t Kwaad van de dokters van tegenwoordig is, dat ze te veel

het lichaam van de ziel scheiden" hebben Plato en Sokrates vroeger es gezegd, een 2300 jaar geleden. Is er dus enige vooruitgang merkbaar? 'n Mikro-organisme kan oorzaak zijn van een ziekte, maar kan 't ook niet zijn, als de omstandigheden voor hem minder gunstig zijn. Werd dat wel altijd beseft? 't Analytisches karakter van de 19de eeuw deed dit niet volkomen, 't synthetische karakter 't welk de 20ste eeuw zal kenmerken zal die fout dus wel niet meer maken. Tandheelkunde en medisinieren naderen elkaar meer en meer, maar nog niet voldoende. De opleiding voor beide moet langer gelijk opgaan, wat schrijver gelegenheid geeft hierop verder in te gaan en tot 't volgende voorstel te komen: eerst 2 jaar volledig de mediese opleiding voor de tandheerkundige studenten en wel 6 halve dagen van anatomie-fysiologie-pathologie en 5 halve dagen voor chirurgie (2) interne ziekten (2) en gynecologie (1).

An unique necklace. Journal of the Amer. Dent. Ass. 2 pag. 246.

De redactie doet mededeling van een halsketting, vroeger eigendom van een hoofd der kannibalen op een van de Zuid-Zee eilanden. Elke tand vertegenwoordigt een slachtoffer, van wie hij 't hoofd had gegeten. De ketting bestaat uit 275 tanden. Van nog niet geheel ontwikkelde tanden van kinderen, tot afgesleten blijvende elementen wijzen er op dat alle leeftijden vertegenwoordigd zijn. De ketting werd door de chef in 1912 afgestaan aan een officier der marine; hij was door 't optreden der beschaafden bekeerd en had de ketting niet meer nodig.

A Standardized technique for the treatment of pulpless teeth and alveolar lesions by Herman Gruher, New York. Dent. Cosm. 2 pag. 135.

Om met sukses een wortelkanaalbehandeling door te voeren moeten we letten op de algemene en lokale omstandigheden; de behandeling zelf bestaat in: diagnose operatief medikamenteus-afsluiten der kanalen. Na de gewone diagnostische hulpmiddelen genoemd te hebben, bespreekt schr. de manieren van w.k. behandeling, noemt Howe's zilvernitraat- en formalien opl. voor molaren en Buckley's formokresol in de andere elementen als zeer gunstig. Voor drainage is flink geopend foramen apikale vereist, 't inbrengen en tot door 't foramen en 't terugtrekken van de „Johnson and Johnson cotton canal point" geeft flinke afvloed

aan de daar event. aanwezige pus; daarna doorspoelen met $H_2 O_2$ en sublimaat ($\frac{1}{100}$) 3:1, voor de verborgen hoekjes — dan J. and J. point voor 48 uur afsluiten. Voor sterilisatie van de handen zagen we in de loop der tijden fenol, krosoot, jodoform, trikres. formal., en vele lang vergeten desinfectantien. De nieuwste b.v. osogeen, formaform enz. zouden de eigenschap hebben, de apikale omgeving zuiver te houden zonder het weefsel te beschadigen. Zelf heeft schr. ze niet gebruikt, doch hoort zeer onverdeeld gunstige kritiek. Schr. gebruikt eugenol-eukalyptus dichloramin T, en de elektrolytische behandeling met Lugol's oplossing van Jodium of Zinkchloried van 3 of 5 %, van lichte tot erge gevallen. Bij verweekte of gangr. pulpa's moeten we nooit kaustika of proteriëne vergiften afsluiten. Gunstig wordt beoordeeld dichloramin T, dat weinig irriteert en bij pus sterke germicide eigenschappen heeft. De elektrolyse werkt sterk germicied met zinkchloriede en een waterige opl. v. jodium, veroorzaakt akute ontsteking vergezeld van leukosytose, een gunstig wending voor chroniese ontstekingen. Als alveolair aandoeningen bespreekt sch. granulomen, welke al naar 't stadium met eugenol tot dichloramin T. toe behandeld worden. In de behandeling van alv. abcessen is naast doorspoelen en drainage de dichloramin T therapie een zeer gunstige te noemen; bij de chroniese aandoeningen zal de bukkale openlegging wel es nodig zijn. De kyste-behandeling zij enkel chirurgies. Als materiaal voor de w.k. vulling houdt gutta-percha 't best stand; dat deze niet onverdeeld gunstig beoordeeld wordt komt van de foutieve behandeling, door 't te veel choroform, dat verdampt en poreuse vulling achterlaat. Een weinig choroform om de g. p. goed te kunnen aanstampen moet voldoende zijn en na verdampen door warme lucht, 't laatste kondenseeren goed toelaten.

Present concepts of Periodontoclasia 1 by Harold J. Leonard, Minneapolis. Dent. Cosm. 2 pag. 145.

Werd de alv. pyorrhoe vroeger als gewone gang van zaken beschouwd en later verband ontdekt tussen deze en b.v. rheuma, diabetes, en werd ingezien dat sommige rassen er meer vatbaar voor bleken dan andere, niet lang geleden werd de streptoc. viridans of de amoeba buccalis, de bacillus fusiformis en de spirochaeta Vicenti er voor aansprakelijk gesteld terwijl in de laatste tijd de aandacht zich konsentreert op de overbelasting en op de verminderde weerstand van het weefsel. In fysiologische bloedstroom kunnen de bacterien slecht leven, best evenwel in pathologies verminderde stroom; zo is de vondst van bakteriën

in kaplaireh van chronies ontstoken weefsel zeer belangrijk. Dat ook de konstitutie een grote rol speelt bewijst 't geregeld voorkomen van deze afwijking bij skorbut; 't ontbreken van de antiskorbutiëse en antineuretische vitaminen geeft aanleiding tot periodontium-lasten bij ratten. Ook de samenstelling v. h. bloed staat denkkelijk in groot verband met de aandoening en zo zou b.v. een hoog gehalte aan calcium jonen beschermend werken — een laag gehalte laat meer de algemene klachten optreden, als rheuma, nervositeit, vermoeidheid enz. en niet de lokale weefsellaesies als maagulcus, appendicitis, nieraanandoeningen enz. G. V. Black deed de interessante ontdekking dat tandsteen afzetting plaats vindt bij overvoeding.

Wat de pathologie betreft van de alv. pyorrhoe, zien we twee processen en wel de infectie bij de gingivale rand met terugtrekken van tandvlees en tandsteenafzetting, en verder de degeneratieve veranderingen v. h. periodontium, overgaande op de proc.-alveolaris, door 't los gaan staan; beensorptie vindt plaats en ook wel es beenafzetting. De stomatitis ulcerosa is een aandoening welke maar weinig te maken heeft met de alv. pyorrhoe en is meer een akuut proses.

Over de therapie zegt schr. verhoging v. d. weerstand (lokaal en c.q. algemeen) en 't wegnemen v. d. oorzaak. Vooral voor 't wegnemen v. d. overbelasting is 't zeer moeilijk de diagnose te stellen. Gelukkig helpt de natuur en zij apprecieert goede bedoelingen. Uitgezonderd de hopeloze gevallen is verweg de grootste helft wel te genezen, altans in een gezond stadium te brengen. Chirurgiese hulp zal soms noodzakelik zijn om te diepe schuilhoeken te bereiken; als algemene behandeling raadt schr. deze chirurgiese methode af, omdat teveel weefsel verloren gaat. Hoe sneller we de panacees: radium, aktinies licht en elektr. behandeling vaarwel zeggen, hoe beter; de oorzaken opsporen en niet door de eenvoudige therapie afstoppen.

The management of a public dental clinic by Gustav G. Tassman, Philadelphia.

In 't Community Health Center in Philadelphia wordt een patiënt eerst medies onderzocht, en voor eventuele behandeling doorgezonden o.a. naar de tandheelkundige afdeling, alwaar de tandheelk. hygiënist de profylaxe instelt en status praesens maakt. Bij kinder-behandeling vooral is 'natuurlik de goede kauwfunktie van groot belang. Les in 't tandenborstelen bij

6 à 10 tegelijk en als beloning voor serieus volgen der cursus 'n tandenborstel en tube pasta. Hoeveel tijd gaat niet verloren door de gevolgen van de mondverwaarlozing. Brede kijk op 't volledige tandheelkundige probleem is vereist voor de leiders, en voor de behandelende tandartsen moeten een vriendelijk woord, geduld en 't begripen van het kind in al z'n ellende belangrijke eigenschappen zijn.

De zilvernitraat behandeling is voor het melkgebit 'n groot ding; de eerste blijvende molaren moeten bewaard worden. Al met tweejarigen moet begonnen worden, zo weinig mogelijk extracties en zo nodig elke 3 maand controle, anders elk half jaar. De dentale staf van genoemd centrum telt 3 tandartsen, 1 hygiënist en 1 sekretaris en enige volontair praktijkzusters.

Hoeveel geld wordt niet besteed voor 't zittenblijven in dezelfde klas en hoeveel van deze slachtoffertjes zijn sukkelende aan 'n slecht gebit? Een groot persentage. En dat, terwijl de behandeling = 30 sent kost.

Law for the dentist. Application of the doctrine of „res ipsa loquitur” to accidents in the field of dental practice by Leslie Childs. Dent. Cosmos Febr. '26.

Wanneer een ongeluk gebeurt met een motor welke uitsluitend onder controle staat van de aangeklaagde, welk ongeluk onder normale omstandigheden niet zou gebeuren, wanneer de nodige zorg was aangewend, dan kan de stelregel „res ipsa loquitur” aangevoerd worden. Schr. noemt een paar voorbeelden waaruit blijkt dat een tandarts een patiënt verwondde door dat een steentje uitschoot bij de preparatie van een wortelstomp; hier volgde na aanklacht geen veroordeling omdat de tandarts zeer serieus bij de preparatie was. In 't tweede geval had de tandarts even naar buiten gekeken en op dat ogenblik schoot 't steentje uit. Hier volgde veroordeling.

*Dental osteitis as an after-effect from extractions of teeth by Prof. Dr. med. Max Melchior, Copenhagen. Dent. Cosm. Maart '26. *)*

Jaren na een extractie van een element zien we wel weeres

*) Deze referaten in vereenvoudigde spelling. (Red)

klachten optreden, die er dan op wijzen dat de therapie niet voldoende geweest is. Dan is er een sekwester in de kaak, of een restje van de wortel, een min of meer scherp begrensde plek, waar 't been weg is en granulaties in de plaats zijn gekomen; er is altijd een fistelgang aanwezig. De fistel kan natuurlijk tijdelijk verlichting geven en daardoor 't proses zo lang slepende houden. Akute exacerbaties kunnen zich natuurlijk voordoen; de andere klachten zijn meest gering, soms heftig, de z.g. tandpijn der tandlozen. De diagnose levert geen moeilijkheden op; de aanwezigheid van een fistel, sondatie van de fistelgang brengt ons meest in een holte, waar we op granulaties of op sekwesters stoten en de wand geeft vaak een heldere klank, de proc. alv. is of zeer dun, of soms verdwenen, de plaats is drukpijnlijk en ter plaatse op de foto een donkere plek te zien met een diffuse grens tenzij een granuloom aanwezig is, waarvan een vrij scherpe omlijning te zien — differentiëel diagnosties bekijken we nog de kyste, en de antrum-aandoeningen, voorzover deze erdoor veroorzaakt worden. In beginstadia geven maligne tumoren wel es moeilijkheden. Schr. stelt de naam paradentale osteitis, waarin ook opgesloten ligt, dat vaak vergeten wordt dat 't periodontium niet alleen met de tand maar ook met de kaak in verbinding staat. De behandeling is chirurgies: de holte openen, granulaties verwijderen en de andere ongerechtigheden. 't Best laten we 't over aan de chirurg, liefst neus-, keel-, oorarts.

An interesting case of Ludwigs angina with a favorable outcome, by Wallmyn Hervey Newark, N. J. Dent. Cosm. Maart '26.

Schr. geeft een beschrijving van de behandeling van een patiënt met sublinguaal absces met flegmoon v. d. mondbodem. Een geval dat zich zeer ernstig liet aan zien. De behandeling omvatte ijsapplicatie, morfiene infecties, en operatie welke bestond uit grote incisie en 't inbrengen van twee drains. Tijdens de operatie (onder narkose) trad ademstilstand op, welke gelukkig overwonnen werd. De temp. steeg tot 103⁴ (39.6°), de pols werd 140 en de ademhaling 34. Dank zij de behandeling met warme omslagen is de patiënt er boven opgekomen. Twee vroeger behandelde patiënten heeft schr. niet kunnen redden, en hij meent dit te moeten toeschrijven aan 't niet toepassen van de fermentatieve behandeling. De operatie leert dat narkose te verwerpen is in dergelijke toestand.

The localization and removal of foreign bodies in the oral cavity by S i g m o n d W. A. F r a n k e n, New York, Dent. Cosmos, Maart '26.

Over de lokalisatie is nog nooit een afdoende methode gegeven. De door Franken voorgestelde wijze komt hierop neer, dat hij op een X-foto de afstand meet tusschen een z.g. fixatiepunt (vulling of tand) en de plaats waar 't vreemd lichaam ligt; dan wordt 't slijmvlies, nadat 't gebied anesthesies gemaakt is, met alcohol gewassen en gedroogd — daarna worden de punten van de passer, welke gebruikt is voor 't meten op de X-foto, in jodium gestipt en zo in de mond gezet als de passer op de foto — dan laat de punt, in de gingiva geplaatst, 'n stip met bruin kringetje achter. Een dubbel gebogen (u-vormig) puntig staafje wordt nu aan weerszijde van de stip, stevig in de gingiva gedrukt; een draad, hieraan bevestigd, voorkomt (on-)mogelijk inslikken. Nu wordt een foto gemaakt en door de afstand der op de foto natuurlijke duidelijk zichtbare punten is een gebied vastgelegd dat $3 \times$ deze afstand lang en $2 \times$ zo breed is. Er zijn natuurlijk veel variaties mogelijk. Hierna somt schr. een aantal gevallen op waarvoor deze methode aan te bevelen is en eindigt met de beschrijving van een paar behandelde gevallen.

Concerning the presence of sugar in saliva by H e l e n U p d e g r a f f, Berkeley, Calif. Dent. Cosm. Maart '26.

Verschillende onderzoekers hebben de meest verschillende uitkomsten verkregen. Dat in speeksel suiker voorkomt, wordt als zeer zeldzaam voorkomend, aangenomen. Bij zeer ernstige diabetici is 't wel es aangetoond. Glukose injecties (intraveneus) bij dieren hebben nog geen bewijzen geleverd — sukrose-laktose injectie gaven 'n licht positieve reaktie. Kirk vond in '14 de Fehling-proef voor speeksel positief bij een patiënt met zeer veel karies; uit 't bloed zou via de speekselklieren dan 'n ferment in 't speeksel komen dat de koolhydraten aanpakte. Normaal is er geen suiker aanwezig, tenminste niet aantoonbaar met de Folin-Wu proef. Hyperglykaemie door toediening van 100 tot 300 Gr. glukose gaf nog geen aanwezigheid van suiker in speeksel.

Tutocain in dentistry: a new anaesthetic, by Boris Levitt, New York, Dent. Cosm. Maart '26.

Tutotäine in 1924 in Duitsland ingevoerd, werd gunstig beoordeeld; 't is meer effectief en minder toxies dan prokaiene. Schr. deelt z'n ervaring mee over 300 gevallen; meest extracties en kleine operaties in de mond. 1 % opl. geeft uitstekende resultaten, een snelle inwerking en een diepe anaesthesie; de duur is 45 à 60 min. De mandibulair anaesthesie is tussen 5 à 10 min. volledig. Voor lokaal anaesthesie is $\frac{3}{4}$ en $\frac{1}{2}$ % voldoende; de meest gunstige concentratie is 1 %. Vergelijking tussen protaian en tutokain toont dat 1 % tu. beter is dan 1 % proc., dat 1 % tut. evengoed is als 2 % proc. Aangezien de adrenal. de duur der anaesthesie bepaalt, kan schr. over de duur van inwerking niet goed oordelen. Voor slijmvlies-applikatie voor extractie van melktanden is 5 % voldoende. Pulpa-exstirpatie is zonder verdere maatregelen best mogelijk met 1 %. 1 % tutokaïne is even toxies als 2 % procaine. Schr. zag geen enkele toxiese nevenwerking.

WARTENA.

Ervaringen met Hekolith.

(*Ein Beitrag zur Hekolithfrage* von Dr. H. Pranschke. Zahnärztl. Rundschau No. 46.)

Gelijk bekend wordt sinds eenige jaren hekolith als basis voor kunstgebitten gepropageerd op grond van verschillende eigenschappen, weike het op kaoutchouk vóór heeft: natuurlijke vleeschkleur, geringer s.g., betere adhaesie, elasticiteit en taaiheid, etc. Wel vertoonde het materiaal spoedig nadeelen in het gebruik, als kamfersmaak, kleurverandering, afbrokkelen van smal uitlopende gedeelten waardoor het voor partiëele gebitten minder geschikt was en de moeilijkheid van reparaties. De fabrikant is er in geslaagd het materiaal te verbeteren en vooral sinds een half jaar zijn de platen kleurbestendiger geworden. Om de uiteraard geringe ervaring meer stelselmatig uit te breiden zijn in September 1924 in het Instituut te Bonn een serie hekolithgebitten vervaardigd. Nadat de protheses eenigen tijd gedragen waren, werden zij op eventueele veranderingen gecontroleerd, helaas bleef een belangrijk aantal dragers weg. Ter revisie kwamen 32 gevallen, waarvan 18 als bevredigend konden worden

aangemerkt. Bij 14 patiënten kon men zoodanige veranderingen van het hekolith vaststellen, dat een groot gedeelte omgewerkt moest worden. Fouten bij de verwerking van het materiaal waren uitgesloten. Bij het onderzoek werd vooral op kleur, vastheid oppervlak en kamfersmaak gelet en had betrekking op platen van de ten tweeden male verbeterde kwaliteit.

Wat de gunstige gevallen betreft, valt bij langer dragen steeds nog een zekere verandering in de kleur waar te nemen, welke ten deele door polijsten te verbeteren was (billijkheidshalve moet ook van rose kaoutchouk gezegd worden, dat zij niet altijd kleurbestendig is). Echter bleef de kleur op tandvleesch gelijkend. Kamfersmaak werd meestal alleen in den eersten tijd opgemerkt.

Een beschouwing van de 14 ongunstige gevallen (10-17 maanden) geeft als eerste resultaat, dat haast alle stukken breuken of scheuren vertoonden, terwijl de kleur vaak sterk veranderd was; één gebit moest na 3 maanden wegens totale verkleuring omgewerkt worden. Ook vormverandering was in 5 gevallen duidelijk te constateeren.

Een groot bezwaar was de moeilijkheid van reparatie. De aceton-kleefmethode gaf weinig stevigheid, terwijl de platen gemakkelijker braken. De persmethode heeft ook bezwaren; het met zwaluwstaarten voorziene stuk wordt bij het persen week, waardoor de zuivere verankering niet tot stand komt. Er ontstaan scherpe uitloopers die op den duur op gaan staan en hinderlijk voor de tong zijn. De gerepareerde plaats wordt onoogelijk, zoodat geheele vernieuwing de voorkeur verdient. Nadat de ingegipste prothese door koken in zout water week gemaakt is, wordt de plaat weggenomen en door persen een nieuwe plaat ingezet. De adaptatie is dan echter niet zoo goed als voorheen.

Samenvattend zegt de schr., dat hekolith voorloopig niet met kaoutchouk concurreeren kan. Het hoofd-voordeel: de natuurlijke tandvleeschkleur laat spoedig te wenschen over. Bij de toepassing is de slechte reparatie-mogelijkheid hinderlijk. De voorloopig opgedane ervaringen maken hekolith alleen bruikbaar voor provisorische vervanging.

Met deze meening stemt ook *Bodenstein* (No. 49, Z. R.) in, op grond van zijn ervaringen met celluloid. Dit materiaal heeft in de laatste halve eeuw ongeveer dezelfde samenstelling behouden; met elke verbetering werd gewoonlijk tevens een nadeel voor onze doeleinden geschapen. De gebreken, die Pranschke opsomt zullen z. i. ook voor de toekomst bestaan blijven. Des ondanks acht hij celluloid, hoe dan ook genaamd, tot op heden het beste materiaal voor provisorische prothesen. B.

Schweizerische Monatsschrift für Zahnheilkunde. Sept. 1926, No. 9.

Histopathologische Untersuchungen an röntgenbestrahlten Zahnwurzelgranulomen von Armin Eberhard Stutz, Zug.

Het is bekend uit andere afdelingen der medische wetenschap, dat Röntgenstralen niet alleen een vernietigende werking op neoplasmen bezitten, maar dat zij op acute en chronische ontstekingsprocessen een duidelijk te constateeren invloed uitoefenen, die vaak door geen enkele therapeutische methode te bereiken is. Dit is aanleiding geweest dat Kneschaurek en Posch te Weenen in 1916 voor het eerst hebben geprobeerd granulomen door bestraling te beïnvloeden. Zij hebben volgens hun verklaring goede resultaten bereikt.

Na hen hebben meerdere doctoren die pogingen herhaald, de een met, de ander zonder succes. Weski o. a. bericht, dat de bereikte resultaten slechts „Pseudoëffekte” waren, omdat hij later recidief constateerde bij enkele zoogenaamde genezingen. Geen der onderzoekers had evenwel een histologisch onderzoek bij de behandelde gevallen ingesteld; zij hadden hun conclusies allen getrokken uit het klinisch verloop, de objectieve en subjectieve verschijnselen en verder uit de röntgen photo's.

De genezing van een granuloom kan plaats vinden doordat het granulatieweefsel langzamerhand omgezet wordt in lidtekenweefsel en dit laatste op den duur verbeent. Deze verbeening zou op de film merkbaar worden door het verkleinen van de granulatieschaduw. Het is echter denkbaar dat aan de peripherie van het granuloom een omzetting in been plaats vindt, terwijl de kern nog immer uit granulatie-lidtekenweefsel blijft bestaan.

In dit geval zou ondanks de genezing van het ziekteproces, althans ondanks het verdwijnen en uitblijven der subjectieve en objectieve symptomen, de schaduw op het röntgenbeeld niet geheel verdwijnen. Daarom kan, zoolang deze verhouding van de weeke substantie tegenover de beenmassa nog niet met zekerheid is opgehelderd, de röntgenographische methode niet als zeker criterium vóór of tégen genezing aangezien worden.

Stutz nu heeft de leemte van het histologisch onderzoek aanvuld en voor zoover als het mogelijk was van het granuloom praeparaten gemaakt. De tand moest daarvoor geëxtraheerd worden of in het gunstigste geval werd het granuloom chirurgisch weggenomen.

Een eerste vereischte is, dat vóór de bestraling de wortel-

kanaalbehandeling gebeurt. Hij deed dit volgens drie verschillende methoden:

1e. Mechanisch-chemische reiniging, vullen der kanalen met jodoformcement + ivoren stiften of guttapercha points + Gysi-pasta.

2. Sterilisatiemethode der kanalen volgens Howe.

3e. " " " " " " " Prinz.

Wat de bestraling betreft heeft de therapie op ander medisch gebied geleerd, dat in tegenstelling met de behandeling van neoplasmen, ontstekingsprocessen in het algemeen beter beïnvloed worden door betrekkelijk kleinere dosis in afdalende reeks.

De onderzoekingen van Stutz, (hij meent dat de tijd van controle die hij genomen heeft (4—5 maanden) te klein is) hebben niet tot een verblijvend resultaat voor de bestralingstherapie geleid. Wel is in vele gevallen de invloed der bestraling op het granuloom merkbaar, klinisch omdat een aanwezige fistelgang meestal reeds na de eerste bestraling gesloten wordt en histologisch omdat het granulatiweefsel in een fibroomachtig lidtekenweefsel wordt omgezet; maar tegenover deze positieve resultaten staan te veel negatieve uitkomsten, waarbij vrijwel niets gebeurt, om voorloopig veel heil van deze therapie te mogen verwachten. De wijze van wortelkanaalbehandeling noch de doseering der stralen blijkt afhankelijk te zijn van de tot nu toe verkregen uitkomsten.

Schweizerische Monatschrift für Zahnheilkunde, Oct. 1926, No. 10.

Die Prophylaxe in der zahnärztlichen Jugendfürsorge von Zahnarzt A. d. Brodtbeck, Frauenfeld.

Het zal wel ieder van ons tandartsen, die Zwitserland bezochten, opgevallen zijn hoe slecht de monden der menschen er uitzien, speciaal die der bevolking in dorpen en afgelegen plaatsen. Men noemt daar dan als oorzaak het water, de lucht enz., maar denkt er niet aan hoe zeer gezondigd wordt in de keuze van voedsel en levenswijze.

De schrijver geeft ons dan ook een meer dan treurig beeld van al de kindermonden in het gebergte, maar helaas ook van de tegenwerking die hij ondervonden heeft om door voordrachten en raadgevingen daarin verbetering te brengen. De menschen eten nu eenmaal liever zoete kostjes zonder voedingswaarde dan

de hardere met nuttiger bestanddeelen. Het gebruik van den tandborstel schijnt hun ook al niet aan te staan.

Niettemin blijft de schrijver den tandheelkundigen stand opwekken mede te werken dezen vreeselijken toestand te verhelpen. Er schijnen nu 100.000 kinderen in Zwitserland door schooltandklinieken te worden behandeld, maar nog zijn er 500.000 van verstoppen.

De schrijver geeft verschillende prophylactische maatregelen aan waarbij o. a. de symmetrische extractie der eerste blijvende molaren, als deze sterk carieus zijn. Dit natuurlijk alleen als noodmaatregel om de kostbare wortelkanaalbehandeling te voorkomen.

Foto's doen zien, dat de natuur in die gevallen prachtig reguleeren kan door de 2e molaar op de plaats der 1e te schuiven en aldus een occlusie tot stand brengt, die niets te wenschen overlaat.

Einige besondere Epithelbefunde, von Dr. B. O r b à n, Wien.

De schrijver geeft eenige foto's van microscopische praeparaten, waarop men in de pulpa op een afstand van 1,2 tot 3 m.m. van de apex geheel afzonderlijk eenige „epitheelnesten” vindt.

De vraag is, hoe komt dat epitheel in de pulpa, een vraag, die nog niet met zekerheid is opgelost en waarop de schrijver ook slechts zijn veronderstellingen als antwoord geeft. Met zekerheid kan wel gezegd worden, dat deze epitheelcellen afkomstig zijn van de Hertwigsche epitheellijst of tenminste stammen uit de resten van deze lijst. In het onderste deel van het pulpakanaal is het bindweefsel vezelachtig in tegenstelling met dat in de kroonpulpa, waar het meer netvormig is. Deze verandering kan op twee manieren plaats vinden en wel door metaplasie of door woekering uit het periodontium. Heeft dit laatste plaats, dan is het niet onmogelijk te veronderstellen, dat bij de woekering van het bindweefsel uit het periodontium van dáár eenige epitheelcellen medegevoerd worden.

De mogelijkheid wordt ook geopperd of de epitheelnesten niet een eigen beweging zouden kunnen hebben en, onder behoud van den vorm, door woekering van plaats zouden kunnen veranderen. Voor het geval dat de wortelpunt geheel uit cement bestaat, ligt het vermoeden voor de hand, dat de epitheelnesten, na het voleindigen van het tandbeen, op die plaats zouden blijven, terwijl

de wortelpunt zich daarentegen door cementafzetting verlengt. Op deze wijze zouden de epitheelnesten dus in het pulpakanaal ingesloten worden.

Een andere mogelijkheid wordt nog opgeworpen n.l. dat de epitheelcellen gedurende de ontwikkeling van de Hertwigsche epitheellijst afgescheiden zouden worden en in de pulpa achterblijven, terwijl de lijst verder in de diepte groeit. De schrijver geeft deze mogelijkheid weinig kans want in dat geval zouden we de epitheelnesten ook moeten aantreffen onder gelijktijdige aanwezigheid van odontoblasten, hetgeen nimmer het geval is.

De meest waarschijnlijke oorzaak meent de auteur deze, dat door het binnenwoekeren van periodontaal bindweefsel in het pulpakanaal de epitheelnesten op de een of andere manier meegeslept worden.

WILLEMSE.